

и села. Народи-ти, що ся скытать, нѣмжть ни градове, ни управници, ни рядовнж войскж, слѣдователно нѣмжть и царства. Тии живѣжть просто подь чедъры или на кола, всяка челядь особно, Тии не вдигать бой възъ другы народы, а само нападать на тѣхъ за грабежъ. Спорядъ това скытническы-ти народи сж ся прочюли въ Историѣ-тж по малко отъ заселены-ты.

Рабошы или заняшия на цървы-шы народы.

Работы-ты и животъ-тъ на цървы-ты народы были различны, спорядъ каквыто сж были земли-ты, въ които ся тии селили. Една земля была плодovита, въ другж имало много голины, третя была гориста, четверта бесплодна, нѣлѣжяла край море и прочая. Отъ това единъ народъ былъ принуденъ за ся поминува повече съ земледѣлие, другъ съ скотовѣдство, третій съ ловъ, четвертый съ ловение рыбж и така нататѣкъ.

Отъ това излизало, та единъ народъ ималъ нѣкон нѣща и принасы много, а другъ малко. Нѣ откакъ народи-ти земли да ся собирать, измыслили да размѣняютъ стоки-ты си, за да има всякой онова, що му недостигало. Единъ народъ зималъ отъ другъ, запримѣръ, дивяшкы кожи и давалъ жито за рыбж, облѣкло за вино и т. н.

Народи-ти, що живѣять край море, земли да правять корабѣ, за да прѣносятъ съ тѣхъ стоки-ты си; а други народи употрѣбывали за това нѣщо камилы. И така ся начиналы *шѣрговия* и *мореплуваніе*.

Освѣнь това народи-ты, като ся сближявали, принимали единъ отъ другы различны открытія и изнамиранія, каквыто всякой народъ правилъ, като работилъ. Чловѣци-ти ставали отъ това по-опытни, по-прѣдприимателни, по-богати и по-умни. Едни ся научили да правять всякаквы тѣкани за облѣкло, и различны нѣща за украшение. Други земли да ходять на корабѣ по далечны морета и рѣкы, навывковали на опасности, изнамирали новы мѣста и земли, находили въ тѣхъ бесцѣнны камѣне, злато и сребро, отъ което земли да правять *пары*.

Нѣкон наблюдавали, какъ слѣнце-то и луна-та обхож-